

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

МЕТОДИКА ПО ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, ПОДАДЕНО ЧРЕЗ СИСТЕМАТА ИСУН 2020

Целта на обучението е да изгради базисните знания и основни практически умения за разработване на проекти, финансирани по Оперативните програми на ЕС. Методът на обучение е интерактивен - дискусии, презентации, казуси и примери за добри практики.

Настоящата методика представя цялостният процес по създаване на проекти, финансирани по националните програми чрез фондовете на Европейския съюз. Разработената от „АИКЮВОЛУШОН БЪЛГАРИЯ” ЕООД методика има практическа насоченост и е **ориентирана към всички представители на целевата група по проекта, които имат интереси в областта на разработването на проекти, финансирани с евросредства – тези, които разработват, управляват, контролират, отчитат проекти, финансирани от Структурните фондове на Европейския съюз.**

1. Какво е проектно предложение и какво е проект?

Понятието “проектно предложение” се използва на етап кандидатстване за финансиране. След сключването на договора за финансиране се използва терминът проект. Проектът е съвкупност от взаимосвързани дейности, поддаващи се на общо управление, насочени към постигането на определена цел, в рамките на определено време чрез мобилизирането на ясно определени човешки, материални, нематериални и финансови ресурси. **Проектното предложение** представлява формуляр и пакет от документи, които трябва да обяснят в детайл проектната идея и да отговорят на следните въпроси:

- **ЗАЩО?** – какъв е проблемът и защо е необходим проектът;
- **КАКВО?** – какво иска да постигне Кандидатът, какви цели си поставя и доколко тяхното постигане спомага за решаване на идентифицирания проблем;
- **КАК?** – с какъв набор от дейности Кандидатът ще постигне набелязаните цели;
- **КОГА?** – в какъв период от време ще се изпълнява проектът. Важна характеристика на проектите е че те са **временни** с ограничен срок, ясно

обособено начало и край. Временен не означава кратък - много проекти продължават няколко години.

- **КОЛКО?** – какъв бюджет е необходим за реализация на проекта и за постигане на неговите цели

2. Какво включва процесът на кандидатстване?

Усвояването на средства по Оперативните програми на ЕС се осъществява чрез кандидатстване с проектни предложения на **конкурсен (конкурентен) принцип**.

Подготовката за участие с конкретен проект се предшества от един сериозен кръг от етапи, през който трябва да премине всеки потенциален кандидат.

Фигура 1: Схема на етапите на развитие на дадена проектна идея.

Пред проектната подготовка е ключов етап, обхващащ няколко основни момента:

- Идентифициране на проблеми/потребности от привличане на финансов ресурс - необходимо е извършване на детайлна оценка на приоритетните области за развитие на организацията (бизнес или НПО), подлежащи на финансиране със

средства от Европейските фондове. Подготовката включва разработването на стратегия в краткосрочен/дългосрочен план за развитието на организацията, оценка на стратегически варианти и разработване на проектно предложение, така че срещу всяка от прогнозираните дейности да се заложи инструмент, с който да се кандидатства по отворените Оперативни програми. Тази оценка, обаче, крие риск от пропуски или некоректно приоритизиране на областите на финансиране. Ето защо, е препоръчително още на този етап, организациите да обърнат специално внимание към този етап по идентифициране на проектната идея.

- План за изпълнение на проектната идея –тя започва с планиране на действията за преодоляване на проблемите/задоволяване на идентифицираната потребност от реализацията на проекта. Най-важната част от плана е разработването на операциите, което предполага наличието на списък с конкретни действия, показва резултати, срокове и т.н. Отличителната черта на ефективната проектна идея са **търсенето и събирането на информация**, която след това ще бъде обработена и пригодена спрямо заложените дейности и цели на проекта. В плана се определят приоритетите, към които са насочени усилията разработване на проекта.
- Информираност и детайлно запознаване с възможностите за финансиране на проекти по програмите на Европейските фондове – това означава опериране с набор от информационни източници, публикувани от УО по конкретната процедура. Всяка една Оперативна програма има свои общи и специфични цели, приоритетни оси и мерки/схеми от дейности, по които може да се кандидатства. Много е важно потенциалните кандидати да се ориентират правилно в **изискванията за допустимост за кандидатстване и да изчислят събрания брой точки спрямо заложените критерии в Приложение „Критерии и методология за оценка на проектни предложения”** към предпочитаната процедура за кандидатстване.
- Вторият важен етап за кандидатстващата организация е разработването на самото проектно предложение, в съответствие с приложена апликационна форма (формуляр) към Насоките за кандидатстване. Тези организации, които вече имат

опит от участие в проекти към предишния програмен период (2007-2013 г.), ще установят, че няма голяма разлика в структурата на апликационната форма по Оперативните програми.

3. Основни елементи на проектното предложение:

- Общи и конкретни цели на проекта.
- Анализ на съществуващата ситуация.
- Целеви групи.
- Основни проектни дейности.
- График за изпълнение на дейностите.
- Резултати (основни индикатори) от проекта.
- Устойчивост на проекта.

При разработване на формуляра за кандидатстване по вече дефинирана и допустима съгласно Насоките за кандидатстване проектна идея, е важно Кандидатът да акцентира върху философията на неговата „теоретична логическа рамка”, отнасяща се до причинно-следствената връзка между основните елементи: **Цели-Дейности-Резултати**. Трябва да се обърне внимание на моментите, при които се допускат грешки:

- **Цели на проектното предложение.** Резултатът от фазата на идентифициране на проекта се изразява в избор на общи и специфични цели. Общата цел най-често се определя като мисия на проекта и създава рамката, в която той ще бъде изпълняван. След като е дефинирана общата цел на проекта следва да се обоснове/обосноват специфичната/ните цел/и, при която/които да се докаже, че чрез разработваното проектно предложение в дадената област наистина ще се задоволи наболяла потребност за: конкретна целева група/регион от страната и т.н.
- **Бюджет на проекта.** Ключов момент при кандидатстването е подготвянето на реалистичен Бюджет на проекта. Много е важно кандидатстващата организация да разбере, че ако една дейност не е предвидена в проектното предложение, то по нея не могат да се планират средства, респективно, да се отчитат и признават

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

тези разходи. В насоките за кандидатстване винаги се посочват кои са допустимите и недопустими разходи по даден проект.

- **Проектни дейности** - необходимо е тяхното представяне по етапи, логически свързани и подредени. Трябва да бъдат планирани достатъчно подробно, за да може да се направи логичен във времето график на работата, да се оцени времетраенето на всеки един от тях, да се изчислят необходимите материални и нематериални ресурси, на базата на които се подготвя **Бюджета на проекта**. Този раздел е обект на изключително прецизно оценяване от експертите на Управляващ орган по всяка Оперативна програма. Трябва да се има предвид, че **по начина, по който дейностите са дефинирани в проектното предложение, по същия модел ще бъдат и реално изпълнявани, след подписване на договор за изпълнение.**
- **Методология на проекта.** Обикновено това е една от най-трудните части при попълване на формуляра. Тук трябва да бъде включено по-подробно описание на това “как” точно ще бъдат изпълнени дейностите, какви методи на работа ще бъдат използвани (Рубриците „Описание” на дейността, „Начин на изпълнение” и „Резултат”). Това е мястото, където Кандидатът следва да представи своя управленски подход за изпълнение на заложените дейности като обясни средствата за постигането им, конкретният и измерим резултат и какви стъпки се предприемат за преодоляването на възможните рискове по време на изпълнението на проектните дейности.
- **График на изпълнение.** Той съдържа конкретното „разгръщане” на дейностите във времето за осъществяване на проекта, обвързани с основните изпълнители на всяка една от дейностите. По същество изготвеният график представлява **конкретен план за действие.**
- **Резултати от проекта.** При разработването на този раздел следва да се изхожда от целите, които са поставени в проектното предложение, защото именно те дефинират и очакваните резултати.
- **Устойчивост на проекта.** Такова обстоятелство **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** трябва да присъства при разработване на проектната идея, при което се обосновава

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

нейната жизнеспособност след нейната реализация за един продължителен период от време след приключване на финансовата помощ. Това означава, че кандидатът трябва да покаже, че идеята на проекта не е просто да се усвоят европейски пази, а да се промени дългосрочно и устойчиво ситуацията в кандидатстващата организация/община/регион. Проектът се оценява и от гледна точка на техническия, управленски и финансов капацитет (при предоставяне на финансово-счетоводни документи за съответните години, които са обект на оценка от страна на УО по програмата) на потенциалния Бенефициент.

- **Индикатори за измерване изпълнението на проекта.** Кандидатът трябва да отрази в количествено измерими единици индикаторите за очакваните дългосрочни резултати от проекта. Ето защо от изключителна важност е при кандидатстването организацията да е разработила **дългосрочна инвестиционна програма/стратегия**, която да помогне за реалистично отразяване на индикаторите за изпълнение и на конкретния проект.
- **Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение.** Сравнително нов момент във формулярите за кандидатстване по Оперативните програми на Европейските фондове, който представлява **описание на проекта по същество**. В тази част може да се изисква информация за: Място на изпълнение на проекта; Предишен опит в изпълнението и управлението на сходни проекти/проекти по Оперативните програми на ЕС; Детайлно описание на проектната идея/ целевата група по проекта и т.н.; Спазване на Хоризонтални политики на ЕС (грижа към околна среда, осигуряване на равенство между половете и липса на дискриминация от всякакво естество, заетост, използване на ИКТ, енергийна ефективност) - кандидатът обосновава кои дейности от изпълнението на проекта спомагат за постигането на съответната цел на европейските хоризонтални политики и съответно приноса на проекта към тях. Това означава, че трябва да познават много добре европейските политики и техните цели и принципи.
- **Прикачени електронно подписани документи.** Могат да бъдат декларации по образец, счетоводни документи за съответни финансови документи,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

оферти/извлечения от Интернет за придобиване на ДМА/ДНА по проекта, референции и други подкрепящи документи в полза на проектната идея.

Критерият за един успешен проект се проявява не само на фазата на неговото оценяване от Оценителната комисия, но и на етапа на неговото управление и отчитане. За разлика от проектите от предприсъединителните фондове, при които се авансира определен процент от спечелената субсидия, проектите по Оперативните програми на ЕС се изпълняват със собствени и/или привлечени средства и едва след сертифициране на извършените разходи (на междинен или краен етап) от Управляващия орган, Бенефициентът получава (приспада) безвъзмездната помощ.

Работата по разработване на проектно предложение е пряко насочена към творческата изява на личността, като учи въввлечените в проекта лица на работа в екип, отговорност и увереност в собствените възможности и по този начин стимулира бъдещото им професионално развитие.